

Archief van Piet Vermeylen en Gilberte Marin

Sofie VRIELYNCK
archivaris, Amsab-ISG

Enkele maanden geleden bracht prof. Hans Vandevoorde een stuk archief binnen van politicus Piet Vermeylen. Hans Vandevoorde gaf samen met Ruben Mantels het oorlogsdagboek uit van Piets vader August Vermeylen. Het betreffende archief werd door de kleinzoon van Piet, Vincent, bij zijn moeder thuis bewaard. Na de dood van Vincent en de verhuizing van zijn moeder naar een home kwam het archief terecht bij haar zus, Lucie Fuks. Hans Vandevoorde kwam in zijn zoektocht naar archiefmateriaal in contact met Lucie, die het via hem aan Amsab-ISG schonk.

Pierre (Piet) Vermeylen werd geboren op 8 april 1904 te Ukkel. Hij liep school aan de gemeenteschool in Ukkel en het atheneum van Sint-Gillis; op zijn veertiende vatte hij autodidactische studies aan. Hij startte de universiteit in 1921 als vrije student met een jaar wetenschappelijke cursussen. Op een studietocht op de Pellenberg leerde hij medestudente Gilberte Marin kennen. Na de homologatiejury vatten ze een jaar later de kandidatuur in de rechten aan. Piet volgde ook nog economische en politieke weten-

Boven: Huwelijksfoto van Piet Vermeylen met Gilberte Marin. Staande v.l.n.r.: Simon Paternotte, Jo Vermeylen, August en Piet Vermeylen. Zittend: Jacques Marin (vader van Gilberte), Gaby Brouhon (moeder van Piet Vermeylen), Gilberte Marin en haar moeder, 28 juli 1926. (Amsab-ISG, Gent)

Midden: Familiealbum bijgehouden door Gilberte Marin. (Amsab-ISG, Gent)

Onder: Piet Vermeylen met Gilberte Marin, Lansrode, 23 juli 1948. (Amsab-ISG, Gent)

de mariage. 28 ju

Famille
1905 - 1935
(URSS. 1952 - 33)

1905 - 1935
supplément

3 D

Gilberte Marin. (Amsab-ISG, Gent)

schappen. Tijdens zijn studiejaren werd hij opgeroepen om dienst te nemen in de school van de onderofficieren, zoals het de regel was voor universiteitsstudenten. Hij kwam terecht in het Duitse Geldern, omdat België het Ruhrgebied bezette. Enkele maanden la-

ter vroeg hij overplaatsing naar Brussel om zijn studies te kunnen voortzetten. Hij werd gestationeerd bij de overzeiningstroepen in Vilvoorde.

Op 28 juli 1926 huwden Piet en Gilberte, beiden nog student. Ze liepen stage in een

advocatenbureau en engageerden zich in de Kommunistische Jeugd. In 1930 nam Piet ontslag uit de Kommunistische Partij. In datzelfde jaar, op 29 mei werden Piet en Gilberte ouders van een tweeling: Anne en Jacques. Kort na de geboorte overleed Anne. Gilberte zegde de advocatuur vaarwel en ging aan de slag bij het ministerie van Volksgezondheid. Ze werd later directeur-generaal van de Openbare Onderstand.

Piet Vermeylen pleitte ondertussen in verscheidene politieke processen, gaf voordrachten en schreef in *Le Rouge et le Noir*, *Combat*, *Documents* en *L'Arc* over de huurwet, het asielrecht, de Vlaamse kwestie, de koloniale politiek, dienstweigeraars, vrije abortus ... In 1938 sloot hij zich aan bij de socialistische partij. Begin september 1939 werden de overzeisingstroepen gemobiliseerd, Piet kwam voor negen maanden in Namen terecht, waar hij ook kon pleiten voor de krijgsraad. Op 10 mei vielen de Duitsers binnen en trok Piets regiment zich terug tot aan de Leie. Daarop trok hij te voet naar de kust om via De Panne en Duinkerke naar Engeland te vluchten. Piet slaagde in zijn opzet en na een kort verblijf bij Simonne Dear – de latere mevrouw Spaak – in Londen, woonde hij drie jaar bij de familie Huysmans. Piet werkte halftijds voor de Staatsveiligheid en was hoofdredacteur van *Message – The Belgian Review*. Gilberte en Jacques bleven in België.

Na de oorlog keerde Piet terug. Op vraag van Camille Huysmans werd hij na het overlijden van zijn vader gecoöpteerd socialistisch senator. Hij werd herhaaldelijk minister, in 1946 van Oorlogsschade, van 1947 tot 1949 en van 1954 tot 1958 van Binnenlandse Zaken, van 1961 tot 1965 van Justitie en van 1968 tot 1972 van Nederlandse Opvoeding.

Piet Vermeylen overleed op 30 december 1991.

Pentekening van Piet Vermeylen door Jean-Pierre Paulus (1881-1959). (Amsab-ISG, Gent)

Over het archief

Het is uiterst persoonlijk archief en bevat hoofdzakelijk brieven, waaronder een intense briefwisseling tussen Piet Vermeylen en Gilberte Marin. De brieven zijn bijna allemaal uit de jaren 1920-1940. Het archief bevat ook enkele 'dagboeken' van Gilberte Marin over hun zoon, Jacques. Naast zes dossiers uit Piets periode als minister van Binnenlandse Zaken en Justitie. Ten slotte bevat het archief ook enkele prachtige fotoalbums en losse foto's.

Intussen vernamen we dat het eigenlijke archief van Piet Vermeylen zich bevindt in het Instituut Emile Vandervelde, waar het recent ook werd verwerkt door archivaris Jean Lefèvre.

De inventaris van het archief is online raadpleegbaar in de catalogus van Amsab-ISG (www.amsab.be). De papieren versie kan besteld worden bij: orders@amsab.be aan 10 euro